

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un șir garmond:
o dată 7 cr., a dóua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
și de fiesce care publi-
cațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la «Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»
în
Blaș.

Anul IX.

Blaș 18 Februariu 1899.

Numérul 7.

La situația bisericii noastre.

IV.

Paralel cu încetușarea învățătorilor și preoților se continuă tot cu mai mare furie asaltul asupra tuturor instituțiilor noastre religioase și culturale cu scopul vedit de a le supune sub puterea nesaturată a statului și de a le magiarisa. Instituțiunii vechi și întemeiate cu consensul și aprobarea celor mai înalți factori bisericesci și politici, cum este de es. capitulul din Blaș, încă s'au încercat a le sgudui din temelii. N'a fost de ajuns, că în contra legilor existente și a literilor fundamentale au magiarisat în parte gimnasiul românesc din Beiuș și au desbrăcat de caracterul său confesional gimnasiul din Năsăud, dându-i un caracter monstruos, neobiceiuit în totă țera, de gimnasiu *fundamental*, la cari nu se mai observă nici statutele impuse de guvern, pe cum arată cazul cu denumirea directorului Gheție; nu le-a fost de ajuns, că au pus mâna pe conducerea didactică și disciplinară, nu numai a gimnasiilor numite, ci și a gimnasiului din Blaș; acum de curind au pretins, și la unele gimnasii au și obținut, că și programele, cari de zeci de ani se publicaau numai românesce, să se publice și unguresce. Se exploatează slăbiciunile unora din corpul profesoral, cari și cu plăți mari încă ar fi tot calici, pentru ca pe toți profesorii gimnasiali să-i amăgescă a cere plăți peste

puterile, de cari dispune biserica, și ast fel să fim siliți a recurge la ajutorul său mai bine zicând la sclăvia statului, sub care gimnasiile noastre ar înceta a mai fi foculare de cultură românescă. Se pretind jertfe atât de mari de la comunele bisericesci pentru școlile confesionale, în cât acelea nu se mai pot purta, și ast fel școlile noastre trebuie să facă loc școlilor comunale ori de stat, al căror scop principal este magiarisarea și prin magiarisare înstrăinarea credincioșilor nu numai de națiunea română, ci și de biserica. Er vîrf la această operă de distrucțiune au pus-o cu mișcarea pornită nu de mult pentru a străbate până și în sanctuarele noastre și a scóte de acolo limba românescă, și a o înlocui cu limba magiară.

O parte dintre Români și Rutenii din Ungaria și o parte dintre Români din Transilvania locuind în contact imediat cu Magiarii, ori *imprăstiați* între masele compacte de Magiari, s'au magiarisat în decursul vécurilor. Unii dintre Români și Rutenii aceștia și-au pierdut nu numai naționalitatea, ci și religiunea, alții înse și-au pierdut numai limba, dar și-au conservat religiunea, și în unele ținuturi Români și-au păstrat chiar și portul românesc, numele familiare românesce, și conștiința originii lor românesce.

Pe acești Români și Ruteni voesc, să-i folosescă acum de element de disoluțiune în sinul bisericii noastre. S'a

pornit adecă o mișcare mare, ca să se obțină pentru acești Români și Ruteni dreptul de a se folosi în bisericile lor de limba magiară ca limbă liturgică. De cum va va succede decretarea limbii magiare de limbă liturgică, nu numai puține comune bisericesci, ci cele mai multe pot ajunge în pericolul de a fi magiarisate prin biserica, și pericolul acesta ușor póte amenința și biserica greco-orientală. Cu puterea enormă, de care dispune statul, cu tot felul de presiuni, terorisări, momeli și favoruri, în cele mai multe comune bisericesci se pot afla câți va indiviși, cari să pretindă limba magiară în biserica, eventual însuși statul le va zidi și dota biserici, în cari să li-se țină cultul divin în limba magiară.

La Roma se lucră pe cale diplomatică cu totă puterea, să înduplece pe Sfintul Scaun Apostolic, ca pe cum concede Slavilor, Românilor, Grecilor și altor popóre a se folosi la liturgie de limba lor proprie, așa să concedă și Magiarilor. Și ca acțiunea diplomatică să aibă efect, s'a constituit din inițiativă privată un comitet central în Budapesta, care în unele ținuturi chiar și cu ajutorul și influința organelor politice adună sute de mii de iscălituri, ca să arete, că mulți sînt credincioși, cari doresc a li-se decreta limba magiară de limbă liturgică. Comitetul central va aranja și un pelegrinaj mare la Roma, ca să impună și mai tare, și probabil, că vor folosi și arma amenințării cu păr-

Feuilleton.

Grădina de legumi.

Disertațiune populară, rostită de Ioan F. Negruțiu, la adunarea generală a despărțământului XI (Blaș) al «Asociațiunii», ținută la 31 Iulie 1898 în Veza.

(Continuare.)

Plivitul și săpatul.

În dată ce au crescut și s'au întărit puțin legumile, ce am sămănat și sădit, trebuie să le plivim de buruienii, să le rărim și săpăm, pentru ca pămîntul să se mai misce puțin, să se aeriseze, și în urmă pentru ca să stirpim și buruiana.

În grădina de legumi plivim și săpăm de câte ori e de lipsă, de óre ce nu póte fi un lucru mai urit de cât o grădină neîngrijită, plină de buruieni.

Pentru săpat, ca și pentru cele alalte lucruri, alegem timpul cel mai potrivit. Nu-i iertat înse, să săpăm și lucrăm în grădină, când pămîntul e prea móle.

Legumile le săpăm cu nisce sape mici de grădină. Morcovii, petringei și a. se și răresc smulgându-se unde sînt prea deși. Dacă, cum am zis mai sus, am sămănat în șir, atunci săpatul și răritul merge cu mult mai repede.

Curechiul, cărălabele, fasolea și cele alalte legumi, ce se sădesc și samănă mai rar, le săpăm cu sapa comună, cu care cultivăm și cucuruzul.

Udarea legumilor.

Când timpul e secetos, și de câte ori lipsa cere, trebuie să udăm grădina de legumi. La udat folosim nisce stropitoare de pleu (tinichea) cu ciur de stropit. Mai bune sînt stropitoarele cele late (turtite) cum au grădinarii, de cât celea rotunde.

E mai bine să udăm mai rar și bine; de 2—3 ori pe săptămână, de cât să stropim legumile în fie care zi, cum se face de regulă; de óre ce stropirea pe de-asupra nu numai că nu folosesc nimic, ci din contră chiar strică.

Udăm numai acele legumi, cari nu se pot desvolta, nu cresc în timp secetos. Nu-i de lipsă, ca să udăm fasolea, castraveții, mazerea și a. de óre ce acestea iubesc seceta.

Primăvara și tómma să udăm dimineața; ér preste vară tot de una sara, de óre ce numai așa vor cresce și se vor desvolta bine legumile și plântele, ce cultivăm în grădina noastră. Mai bună e apa de riu sau părău și cea de plóie, care trebuie adunată în grădină în o fântână órbă sau în nisce butóie de petrolu îngropate în pămînt.

Stratul cald îl udăm tot de una numai cu apă stătută între 10—11 óre înainte de améz, pentru ca, până când se închide, o parte din apă să póta evapora.

Recolta legumilor.

Unele dintre legumi se cultivă pentru foile lor, (soinrile de curechiu); altele pentru rădăcinii și frunze (morcovii, petringei și a.); ér altele se cultivă pentru fructele și sémînțele lor, (fasolea, mazerea, bobul, lintea și a.).

Fie care soi de legumă se culege atunci, când sînt mai gustóse și mai rodnice foile, rădăcinile, frunzele, fructele și sémînțele lor, pentru cari le cultivăm. Mai bune și mai căutate sînt legumile prospete și tinere.

Legumile se păstrează preste iarnă în pivniți uscate, sau în nisce bordeie sau gropi asemenea uscate, făcute la un loc mai ridicat

sirea bisericii catolice, dacă nu li se va împlini dorința.

Însă și procedura urmată de așa numiții Magiari gr. cat. ne arată, unde și cum trebuie să ne apărăm față cu pericolul atât de mare și iminent al magiarisării noastre prin biserică.

Cei ce în prima linie sînt chemați a apăra biserica noastră de ori ce fel de atentate la existența ei, vor fi făcut și credem, că vor face și în viitor tot ce este cu putință, ca Sfîntul Scaun Apostolic al Romei să fie deplin informat asupra naturii acțiunii pornite de așa numiții Magiari gr. cat. pentru decretarea limbii ungurești ca limbă liturgică. Roma să scie, că omenii aceștia n'au nici un motiv religios în favorul lor. Căci de și limba liturgică este până acum cea română, ori cea slavă, credincioșii, cari nu cunosc aceste limbi, nu sufer absolut nimica în privința indignitelor lor spirituale. Cuvîntul lui Dumnezeu se predică numai ungurește celor ce nu știu de cât ungurește și în toate raporturile lor spirituale și bisericesci se folosesc de această limbă, ceea ce nici nu se poate alt cum. Ei sînt și pot fi instruiți ungurește despre însemnătatea tuturor acțiunilor de la cultul divin. Er dacă ei nu pricep textul românesc ori slav al cărților corale și liturgice, trebuie să se aibă în vedere, că nici credincioșii bisericii latine nu pricep textul cărților sacre din această biserică. Pe cum deci nu se concede poporilor de rit latin, să-și țină liturgia în limba lor vulgară, tot asemenea poate să nu se concedă nici așa numiților Magiari gr. catolici, căci aceștia nici nu sînt magiari de origine, ci sau ruteni sau români magiarisati, nici nu locuiesc în masse compacte, ci im-

prăstiați, nici nu doresc din îndemn propriu să li se țină liturgia ungurește, ci numai îndemnați și ațîțați de nisce renegați și sub presiunea cumplită, care o exercităză puterea publică și societatea șovinistă.

Roma să scie, că dacă se condece Magiarilor, să se folosescă de limba liturgică în biserică noastră, aceștia vor merge în șovinismul lor nemărginit și mai de parte și vor pretinde, că și în biserică de rit apusan din Ungaria să se introducă limba magiară ca limbă liturgică, ceea ce ar da ansă la turburări religioase foarte greu de nădușit.

Roma să scie, că totă acțiunea pornită pentru liturgia magiară nu este alt ceva de cât o acțiune politică, care voesce, că pe lângă colosalele mijloce, de care dispune statul, pentru magiarisarea Românilor prin justiție, administrațiune, comerț, economie, să mai folosescă încă un mijloc și mai puternic, adică însăși biserica. Nu se cuvine înse, ca însăși Roma să lase biserica, ca să fie folosită de instrument politic în o cestiune așa de delicată, căci prin această și-ar perde simpatiile Românilor, și se poate ușor întâmplă, că atunci când se va decreta limba magiară de limbă liturgică, să se termineze și misiunea sfîntei uniri în mijlocul poporului român.

Roma să aște de timpuriu, că plângerea așa numiților Magiari gr. cat., că adică naționalitatea lor ar fi periclitată din partea Românilor și Rutenilor, samănă cu plângerea lupului, că mielul, care bea mai jos din riș, îi turbură apa.

Roma să fie deplin luminată, că provocarea Magiarilor la principiul „quod uni justum, alteri aequum“, este o amăgire viclenă, de ore ce Români

aveau deja biserică constituită cu limba liturgică românească atunci, când au îmbrățișat sfînta unire, pe când Magiarilor nu au o ast fel de biserică. Cei ce se profesază de magiari gr. cat. sînt numai nisce renegați, în majoritate ruteni.

Dacă nu vom întrelăsa a informa de timpuriu pe Sfîntul Scaun asupra tuturor viclenelor și dușmănoselor porniri din Ungaria nu numai față de noi Români, ci și față de întregă biserica catolică, atunci se poate spera, că pe lângă toate demonstrațiunile și amenințările artificiale ale Magiarilor, limba magiară, de care și așa avem parte mai mult de cât prescriu legile statului în totă viața publică, nu va pute străbate și în bisericile noastre.

De altă parte toți preoții, învățătorii și credincioșii nostri să fie cu ochii în patru. Să urmărescă ori ce mișcare, ce se face în sinul bisericii pentru a se aduna aderențe la idea limbii liturgice magiare, și fără sgomot, și cu totă prudența și discrețiunea să adune dovezi date în formă de documente demne de credință despre agitațiunile, uneltirile, machinațiunile privaților, ori auctorităților publice în direcțiunea amintită. Aceste documente ne pot fi de mare folos, ca să dovedim, că totă mișcarea aceea este maiestrită și nu purcesă din o indigniță ori convingere religioasă.

Facă și fie care preot, învățător și credincios datorința de a apăra pe membri bisericii noastre de ispitele și amăgirile dușmane, și atunci rușinați vor fi cei ce lucră la nimicirea noastră.

și bine astupate, ca să nu străbată frigul la legumi.

Morcovii și cele alalte legumi rădăcinoase se aședă în năsip uscat culcate șir de șir; soiurile de curechiu așa după cum stau în grădină; er crumpenile, căpa se aședă preste iarnă în un loc mai întunecos, uscat și scutit de frig.

De sămînță ne alegem tot de una ceea ce e mai frumos și mai bine dezvoltat din toate soiurile de legumi, de cari vom ca să cultivăm în grădina noastră.

Esemplarele recoltate pentru sămînță le păstrăm și îngrijim preste iarnă în un loc deosebit.

III.

Înbiți plugarii I

Până aci v'am arătat preste tot cum avem, să lucrăm locul, cum trebuie să ne împărțim și cultivăm grădina de legumi, pentru ca aceea să fie curată, frumoasă și să ne aducă un folos, cât se poate mai mare.

Pentru ca să puteți trage din această vorbire a mea o mai bună învățătură pentru viață, în cele următoare voi înșira toate acelea legumi, de cari avem noi mai mare lipsă. Voi arăta apoi, cum trebuie să pregătim locul, cum trebuie să sămănăm, îngrijim și cultivăm în deosebi fie care soi de legumi.

Între legumile, de cari avem noi zilnic trebuință se numără: curechiul, cărălele, morcovii, petringei, păstărnacul, ridichile, țelerul, sălata, fasolea, bobul, mazerea, linte, căpa, aiul, crumpenile, castraveții, paradisele, ardeiul ș. a.

Curechiul.

Curechiul sau varza se face mai bine în pămîntul lutos năsipos, mai umed, cu pătură roditoare adîncă. Mai bine îi place pe malurile rîurilor, văilor, pârăelor și a apelor stătătoare.

Pămîntul, în care vom să punem curechiu îl arăm afund încă de toamnă, er preste iarnă îl umplem de gunoiu, de ore ce îi place gunoarea bogată. Primăvara îl arăm din nou, dacă se simte trebuință și de 2 ori, și apoi răsădim curechiul.

Sămînța de curechiu se samănă de obicei în strat cald. Soiurile de vară se samănă în Februar Martie pe strat cald, după ce s'au îngroșat firele ca o penă de gască se răsădesc. Din stratul cald smulgem răsădul cam prin Martie April; în Iunie Iulie avem căpătîni de curechiu de vară.

Soiurile de toamnă încă se samănă în strat cald, cam din 15 Martie până la finea lui April. Curechiul tomatnic se poate sămăna înse și numai în pămîntul rece, adică în o parte mai căldurosă a grădini, unde nu ajung vînturile reci de primăvară.

Pe la sfîrșitul lui Maiu sau la începutul lui Iunie răsădim curechiul de toamnă în depărtare de 40—60 cmtri (2—3 palme) un fir de cel alalt. Dacă îi de lipsă, udăm, și după ce s'a sbicit locul săpăm întăia oră. Când curechiul e în 3—4 frunze, atunci îl săpăm a doua oră. Acum tragem la rădăcina firelor puțin pămînt, ca să aibă mai multă revenală.

Când e secetă mare, atunci udăm verzeria întregă. Dacă în apropiere avem o vale sau părău, prin canale (șanțuri) ducem

apa în tabla cu curechiu, și lăsăm să curgă până ce apa acopere fața locului. Bulgarii, cari sînt mari grădinarii și de cari avem astăzi lângă fie care oraș câte 2—3 familii, își iea în arîndă numai pămînturi din apropierea unei ape. De aci ei scot în timp de lipsă apa cu nisce rôte mari cu cupe și prin nisce canale o varsă peste legumile, ce ei le cultivă în mare măsură și cu multă pricepere.

Dacă e de lipsă, curechiul se sapă și a treia oră, de ore ce fie care plântă crește mai bine, după ce s'a curățit de burueni, și s'a mai mișcat puțin pămîntul din jurul lor.

Soiurile de curechiu alb se folosesc ca legumă și se pregătesc în deosebite feluri. Curechiul murat cu deosebire e un nutremînt sănătos și foarte bun nu numai cu cote și cărnaș, ci și ca mîncare de post.

Er soiurile roșii, de Holanda și Erfurt, se întrebunțeză ca sălata lângă fripturile de gască, rață ș. a. de aceea cu deosebire ca noutate și iarna se plătesc căpătîna cu câte 10—20 cruceri.

Dacă punem 3—4 căpătîni roșii într'o bute cu varză albă, totă marea capată o coloare roșietică, samănă cu vinul cel bun, dar numai la coloare.

Curechiul, ce vom să-l ținem pentru iarnă, se taie după ce l-au brumat 1—2 ori. Căpătînele, ce vom să le lăsăm de sămînță sau ca curechiu verde preste iarnă, le smulgem cu rădăcină. Acestea le păstrăm în pivniță în năsip, într'un bordeiu sau într'o gropă în grădină.

(Va urma.)

Episcopul de Gherla și Blașul. „Pesti Napló” publică o corespondință din Blaș, de care au luat notiță aproape toate foile. În corespondința aceasta se susține, că între Episcopul de Gherla Excelența Sa Dr Ioan Szabo și între Blaș ar fi izbucnit un conflict din cauză, că Episcopul de Gherla ar promova din toate puterile nisuița celor ce vrea, să introducă liturgia magiară. Și special acest conflict ar fi provenit din pricina articlilor din „Unirea” scriși în această cestiuie.

„Telegraful”, făcând pomenire de corespondința aceasta, cere de la noi deslușiri.

O facem bucuroși și declarăm, că nu avem nici o cunoștință de acest conflict și cu atât mai puțin scim și credem că Excelența Sa ar lucra pentru introducerea liturgiei magiare în biserica greco-catolică.

Tot lucrul se reduce la o scornitură ieșită din creri bolnavi ai corespondentului lui „P. N.”

Roma și conferința de pace. — La timpul său „Tel. Rom.” constatase cu multă satisfacție, că Roma a fost trecută cu vederea și nu a fost invitată de către guvernul rusesc la conferința de pace. „Osservatore Romano” ne aduce vestea, că Sfântul Scaun a fost tocmai așa invitat, ca cele alalte puteri. Actele respective se află și acum la secretarul de stat al Italiei, care a aflat de bine a nu le trimite la destinație. Prin această cade de sine bucuria celor ce credeau, că țarul ar fi preterat Sfântul Scaun, rămânând gloria acestei preterări pe sama diplomaților italieni.

Instrucțiunea religioasă în armată. Cetim în „A-ny”: „Reichswehr” comunică timpul și locul serviciilor dumnezeesci și a predicatorilor, cari se vor ținea în postul mare pentru soldătimea catolică garnisonată în Viena. Când va veni și vremea aceea, ca și miliției magiare să i-se împărtășescă într'un chip vrednic învățătură pentru postul mare? E adevărat, că Fejérváry (ministr. honvedimii Red. U.) nu vrea, să crească din soldați călugări capucini, dar ar fi timpul suprem, să se folosească totă ocaziunea spre a împedeca sufletele de duriția și sălbătăcirea aceea, care, durere, e împreunată cu viața militară.

Observarea această a lui „Alkot.” e foarte justă. Ar fi foarte de dorit, să se pună mai multă atențiune pe deprinderile religioase ale soldaților, și să se sădăscă afund în inimile lor sentimentul, că înaintea lui Dumnezeu chiar și un soldat de grad cât de înalt e dator să-și plece genunchiul.

Societățile de consum. Sub acest titlu „Gazeta” din 12 crt. publică un prim articol, în care scote la ivelă zelul neobosit, cu care lucră partida populară din Ungaria pentru înființarea societăților de consum creștine. Zilnic se instruiază poporul și se povățuesce din partea preoțimii, și se folosesc toate mijlocele spre al scuti de exploatarea Jidanilor.

„Avem și noi — sfinșese „Gazeta” — avem și noi câte va reuniuni de consum de ale noastre. Dar ore snt acestea destul de călduros susținute și spriginite din partea Românilor? Ore fac și preoții nostri aceeași propagandă în popor pentru aceste reuniuni,

cum fac preoții catolici unguri? Snt ore cărturarii români tot atât de însuflețiți în lupta de apărare a intereselor economice ale poporului nostru, cum vedem, că snt însuflețiți ei?”

Nu ne încercăm, să dăm noi răspunsul la aceste întrebări, ei de bună samă nu ne va conveni. Noi ne temem de ori ce lucru nou; stăm neîncredători și indiferenți chiar atunci, când mai ales ar trebui să folosim toate mijlocele posibile pentru înființarea și consolidarea acestor felii de instituțiuni. Stăm indiferenți până atunci, până când străinul n'are ce să ne mai iea, căci tot ne-a luat, ne-a exploatat până în mēduă, și nu sārım, de cât atunci, când lumina ne arde la deget.

Chiar așa am pățit și pe terenul politic, și, dacă vom sta indiferenți, vom păți-o și pe cel economic. Am lăsat, ca în municipiul altii să ne conducă, altii să hotărăscă de sörtea noastră, și acum când ne am trezit, să ne aședăm la poziția, la care avem drept, ne lovim de nise ziduri puternice. Străinii ne au cucerit pozițiile și le țin cu mână tare.

Am lăsat, ca tot un neam străin să subjuge economicese poporul, forța noastră, și acum când ne convingem că sntem cu toții în primejdie, că nu e permis să perdem și această poziție, ne trezim și asudăm luptându-ne. Și lupta noastră e spriginită ore de toți? Ne am gândit ore, să ne reunim forțele, ca cu atât mai posibilă și mai ușoră să ne fie biruința? Da, ne am gândit la această, înse pe sub ascuns lucrăm unii împotriva celor alalti, căntăm să ne discredităm o societate pe cea alaltă, numai de dragul unor veleități josnice, nedemne de un popor cult, cum ne ținem, că sntem.

Să ne strîngem forțele; să nu căntăm a ne submina terenul și ast fel a ne slăbi, contrarii și-au pus ochii și pe aceste succese puține, câte le am câștigat până acum, și ne vor ataca și în cele economice, cum ne-au atacat în cele politice. Și dacă îi va succede, să ne nimicescă și aci, atunci am pierdut totul, am pierdut ori ce drept.

Revistă bisericească.

Din Patrie. Pe cum se vorbește în cercurile semi-oficiose, comisiunea centrală pentru congruă și-a fost exprimat dorința de a se face unele schimbări în conscrierea venitelor parochiale, cari schimbări i-și au de basă reducerea venitelor parochiale cauzată prin legile politice-bisericesci. Ministrul Wlassics a și înaintat această justă dorință a comisiunii Maiestății Sale, care a și conces, ca cu ocaziunea esaminării conscrierilor venitelor preoțesci de ambele rituri să se pótă face următoarele îndreptări:

Să se subtragă venitele stolarii provinătore din cununii, pe cum și celea din estrase matricularii. Pentru întreținerea de cai suma de la 125 fl. să se ridice la 200 fl, ér pentru întreținerea unui cal în loc de 63 fl. să se pună 100.

Îndreptările emanate de la ministru în 12 Iuliu 1897 pentru conscrierea venitelor arhiepiscopesci, episcopesci, abacialii și ale prepositatelor din donațiune regescă, pe cum și conscrierea acelorași venite întâmplată pe basa îndreptariului de mai sus, Maiestatea Sa le-a luat spre sciință.

Deputații congresului bisericesc sêrbesc, convocați de baronul Zivkovits, au ținut în zilele trecute o conferință în Agram, la care au luat parte 12 deputați bisericesci liberali și 28 radicali. Acestia au hotarît, ca să trimită o adresă Corónei și un memoriu „noului guvern unguresc,” în care să-și espună plângerile și vătămările, ce le au îndurat autonomia lor bisericescă în decurs de 25 ani, cerend din nou dela Corónă convocarea congresului național sêrbesc.

Alegerea de mitropolit gr. ort. a episcopului de Arad Mețian, a fost confirmată de Maiestatea Sa cu datul de 9 a l. c. Până la prevederea cu altă persoană a scaunului vacant de Arad, grija diecesei va purta-o directorul seminariului din Arad Hamsea.

Roma. În 7 Februar, aniversarea a 21 de la mörtea marelui pontifice Piu IX, s'a celebrat de către un cardinal în capela Sixtină din Vatican o liturgie pentru sufletul aceluși pontifice, la care pe lângă participarea cardinalilor, a curții papale și a ambasadurilor din Vatican, a luat parte și Sfântul Părinte. După terminarea acesteia papa a dat obicnuita deslegare și a primit în audiență superioritatea de la colegiul englez, carea a venit să-și esprime către papa adincile sale mulțămite pentru interesul cel viu, ce îi are pentru Anglezii, pe cum și pentru spriginul moral și material, ce l-a prestat aceluși colegiu.

Mai târziu a primit în audiență pe ambasadorul frances din Vatican Poubelle, care s'a concediat, comițendu-i guvernul său altă ambasadă.

Revistă politică.

Afaceri interne. Despre parlamentul ungar nu putem să zicem nimica, avend și el vacanțele de carnaval. Dar chiar și în cazul, când și-ar ține ședințele atât de sterile, încă nu ne am ocupa cu dînsul, după ce ochii tuturor snt atințiți asupra crizei și a deslegării aceleia. Pertractările de compromis între guvern și delegații opoziției continuă, și vor mai continua nu scim până când. Bánffy din partea sa promite, că va dimisiona, dacă această o ar pretinde binele public și s'ar puté efeptui fără nici un detriment al partidei liberale. Dar ca preț pentru eventuala dimisionare, cere de la opoziție împlinirea unor condițiuni, a nume: că opoziția să înceteze cu obstrucția, să voteze pentru guvernul actual indemnizarea și proiectele de provisorii înaintate spre desbatere. Revisuirea regulamentului casei și judicatura Curiei în chestii electorale încă se vor vota în decursul actualei sesiuni parlamentare, dar așa, ca judicatura Curiei să depindă de la primirea din partea opoziției a revisuirii regulamentului camerei. Cu privire la cele alalte pretensiuni ale opoziției, cum ar fi reforma legii electorale, guvernul actual nu vrea, să între în meritul cestiuiei, căci această se ține de fiitorul guvern, căruia nu îi se pot lega mâinile.

Opoziția din parte-i a predat guvernului al patrilea răspuns al său redactat de contele Apponyi. În acesta,

după ce constată punctele, în cari a ajuns la înțelegere deplină cu guvernul, pe cum ar fi punctul despre afacerea căilor ferate vicinale, forma compromisului sau constatarea imprumutată de către partide, că vor observa condițiile de compromis ș. a., declară din nou, că ea nu va vota nici o indemnizare guvernului actual, ér condiționile guvernului, după cari proiectul despre judicatura Curiei în afaceri electorale nu va fi așternut spre sancționare, până nu se va vota și proiectul despre revisuirea camerei, le predă spre esaminare unei subcomisiunii de 4 membri. Acestă comisiune s'a și constituit din 2 deputați guvernamentali, ministrul Fejérváry și Tisza Istv., și din 2 opoziționali, Horánszky și Györy. Aceștia în consultările lor întru cât va s'a înțeles cu privire la judicatura Curiei față de alegerile acelea de deputați, în contra cărora s'a ridicat acuse, dar cu respect la revisiunea regulamentului camerei, opoziția chiar de loc nu vre, să accepteze modificarea propusă de guvern a alineatului privitor la lărgirea dreptului presidentului. Subcomisiunea își va mai continua tractativele, care înse va fi rezultatul, încă nu se pôte prevedé. Faptul e, că ministrul Bánffy a mers din nou la Viena, ca să referescă Maiestății Sale despre starea compromisului, și pôte să vină de acolo cu vre o altă modalitate de împăcare.

Austria. În restimpul prorogării ședințelor Reichsrathului, atât deputații din dreapta, cât și cei din opoziție cercă din nou mijlocele de a puté pune stavilă neînțelegerilor. Germanii pretind ca condițiune de împăcare, ca limba germăna să fie singura limbă de discuție în parlamentul imperial, la curtea de cassatie, în ministériile din Viena, și singura limbă de comunicație între tóte oficiile și auctoritatea de stat în serviciul intern. Regularea limbii în fie care provincă va statori-o dieta respectivei provincie, așa că guvernele pe viitor să nu mai aibă dreptul de a da ordonanțe, fie pentru executarea, fie pentru interpretarea legii referitoare la limbă.

Comitetul executiv al deputaților cehi din parte-și încă a adresat un manifest către alegătorii, în care spune, că ei nu au cerut cine scie ce privilegii, ci numai aceea ce le compete. Condamnă atitudinea deputaților germani, cari în modul acesta împedecă dezvoltarea atât a Cehilor cât și a Germanilor. Unicul mijloc spre a puté preveni certele naționale și a restabili pacea, deputații cehi îl află în lărgirea cercului de activitate al dietelor provinciale.

Reluarea activității parlamentare, pe cum s'a exprimat Dr Fuchs, presidentul Reichsrathului, nu este posibilă până nu se vor împăca Nemții cu Cehii. Ca mijloc de împăcare dñsul propune, ca Germanii să întare în dieta bohemă și să se împăce acolo cu ei. Până atunci despre conchermarea parlamentului imperial nici vorbă nu pôte să fie, căci și cauza actualui prorogării nu a fost alta, de cât contiinarea frecărilor vechi dintre aceste două tabere inimice.

vințiale, pe cum scriu ziarele din Viena, unele vor fi convocate cam prin 20 Februar, ér altele numai prin Marte. Între aceste din urmă se numără și dieta Bohemiei.

Franța. Procesul lui Dreyfuss, sau mai bine revisuirea procesului lui, grație uneltirilor pressei jidovesce, mult timp a ținut în agitație țara întregă. Acum înse cabinetului Dupuy i-a succes a îngreuna posibilitatea revisuirii procesului amintit. A nime a propus, ca în cesiunea revisuirii proceselor să nu mai decidă singur consiliul criminal al Curții de cassatie, ci tóte senatele acelei Curții. În afacerea Dreyfuss încă va decide plenul acestor senate. Renault-Moliere a combătut propunerea acésta pe motiv, că ruinează întreg organismul justiției. Dară totuși propunerea cabinetului fiind pusă la vot a reușit cu o majoritate de 120 voturi. Se înțelege de sine, că în tabăra Jidanilor e mare consternarea.

Italia. În ședința senatului italian din 10 Februar s'a primit cu unanimitate de voturi proiectul de lege despre convențiunea comercială cu Franța. Tóte partidele cu bucurie au salutat acest paș de apropiare către țara suroră, și au adus mulțămitele sale guvernului, care prin acésta convențiune a făcut, ca Italia să nu fie prescurtată în nici unul din interesele sale. Pe când unii oratori aflară în convențiunea acésta comercială și motive politice, ministrul de externe Canevaro declară, că scopul convențiunii e exclusiv comercial și economic și de a restabili raporturile amicale cu țara vecină. Ministrul de externe aminti apoi, că în Creta trupele franceze și italiene au operat de acord comun, de unde înse nime nu pôte deduce, că doră Italia nu și-ar face datorințele ce le are față de alianța triplă, sau că Franța nu ar îndeplini, la ce s'a angajat față cu Rusia.

Creta. Relațiunile interne acum stau destul de bine. Prințul George își pune tóte puterile, ca să restabilească ordinea sdruncinată pe acésta insulă, și fiind că cele mai multe pedeci în realizarea intențiunilor sale îi le puneau Grecii, el se silesce să îi câștige pe partea sa prin apropierea tot mai mare a insulei de țara mamă. Rusia la procedura acésta nu se uită de cât cu ochi amicali, ce s'a vădut și cu ocaziunea primirii prințului în Rettymo, unde auctoritățile rusesce au luat parte în corpore la primirea dñsului. El face călătorii prin tóte orașele mai mari ale insulei, cu scop ca să mulcomescă spiritele agitate. Nu preste mult va merge și la Candia unde sînt la vre o 41,000 de Mohamedani, unde îl așteptă cu mare curiositate și auctoritățile engleze, ca să vadă primirea, de carea va fi împărtășit din partea Mohamedanilor.

Constituția, de care se folosese prințul George în administrarea insulei, e fórte simplă. Funcțiunile publice pot

fi ocupate de ori care cetățean capabil și cinstit. Apărarea țării e concređută gendarmeriei și poliției naționale, la care toți cetățenii sînt obligați. Puterea executivă o exerciteză prințul împreună cu un comitet responsabil. Se va compune o cameră din reprezentanții poporului și din unii denumiți de însu-și principele, carea se va întruni de 2 ori pe an. În anii înse cei doi dintăi, principele are putere de a aduce legi referitoare la justiție, administrație, finanțe și armată și de a închia contracte cu privire la lucrările publice.

Corespondințe.

Instalarea noului Vicar.

Făgăraș 14/2 1899.

Cu multă plăcere me grăbesc, să fac un scurt raport pentru cetitorii „Unirii“ despre introducerea Revs. Iacob P. Macaveiū în noul său oficiu de Vicariu arhiepiscopesc în Făgăraș. Om încă tiner, bărbat în tótă puterea, născut pe aceste ținuturi, sperăm că noul Vicar va fi pentru noi un părinte bun, un povățuitor înțelept, care ne va conduce spre tot ce contribuie la mărirea bisericii noastre și înaintarea nēmului. Și că speranțele noastre nu vor rămănea deserte, o dovedesce simpatia ce Dsa a întrunit și ea vice-protopop al districtului D. St. Martin, simpatie ce a fost manifestată într'un chip neîndoios chiar prin faptul, că Dsa a fost petrecut până la noua sa reședință de preoții districtuali Miron Dascăl și Ariton Migia, parochienii săi Vasilie Zehan și Sim. Căluț, advocați, Simion Ciuchina și Teodor Vancea, funcțion., de învățat. George Săbău din Buziaș și de clericul din Blaș Victor Macaveiū.

Ajuns la gara Sămbăta infer. poporul din Vöila în frunte cu preotul Ales. Șerban a salutat pe noul Vicar, însoțindu-l mai de parte până la Făgăraș. Aci o mulțime de public îl aștepta. În numele preoțimii îl salută de bun sosit parochul Recean din Vaidarecea, după care în un lung șir de trăsuri se îndreptă cu toții spre casa vicarială și de acolo la biserică. Sf. liturgie a fost pontificată de Revs. Basiliū Rațiū cu asistența alor șesă preoți. Vorbirea de introducere a rostit-o fostul Vicariu, mulțămind preoțimii și poporului pentru dragostea și alipirea ce i-au arătat-o până acum și-l recomandă pe nou denumital, dispunend să se cetescă decretul de denumire. Revs. Macaveiū respundend, își exprimă adinca sa recunoscință Î. P. S. Dl Mitropolit pentru grațioasa-i denumire, mulțămescă fostului Vicariu pentru că îl introduce și se recomandă încrederei și bunăvoinței clerului și poporului din Vicariat și din parochia Făgăraș.

După Sf. liturgie a urmat banchet, la care a luat parte vre o 70 persoane. În capul mesei era noul vicariu Iacob P. Macaveiū, avend la dreapta pe Basiliū Rațiū și la stînga pe protopopul gr. ort. Iuliu Dan. În decursul mesei s'a toastat pentru Î. P. S. Sa Mitropolitul, noul Vicariu, fostul Vicariu ș. a. și s'a trimis o lungă telegramă omagială Escelenții Sale Mitrop. Mihályi acoperită cu o mulțime de subscrieri.

Dumnezeu să-l țină mulți ani pe noul Vicariu!

Bip.

Din Bihor 14 faur.

Onorată Redacțiune!

Am avut ocaziune zilele acestea, să vizitez casele mai multor preoți din părțile bihorene. Și nu mă mustră conștiința, că voi vătăma ospitalitatea, de care am fost de alt cum împărtășit, dacă îmi lea voe, să fac unele observări în „Unirea“, față cu viața ce domnesce în familiile acestea.

Am constatat cu bucurie, că spiritul național e în creștere față cu trecutul mai depărtat. Pe când mai înainte, nici chiar în familiile preoțesci nu se prea vorbea românește, acum sînt puține casele acelea, în cari să se mai vorbească limbă străină. Preoțimea noastră s'a îngrozit, se vede, de multele cuvinte ungurești, cari s'au vîrit în graiul românesc și își dau totă silința, să ferescă limba noastră cea sonoră de cărpituri și vorbe străine. Și eu sper, că lucrarea acésta, ori cât de grea este, va duce la bun sfîrșit.

Sentimentul acesta crește și va crește mereu, chiar prin nelegiturile ce s'au făptuit la Orade. Chiar presiunile, comise contra tinerilor juriști, vor deștepta mai vii conștiința și amorul național.

Să nu se uite, însă, că deșteptarea acésta fiind ore cum forțată, va lănceși, când presiunea se va domoli. Și chiar aci găseșc eu, că preoțimea noastră își uită sau își neglijează datorința sa. Se cetesce așa de puțin românește, și așa de puțin se părtinesc literatura noastră.

Îmi aduc a minte, că se mai scrisese încă o dată dóră chiar în „Unirea“ contra acestui păcat, de care ómenii nostri de pe aci așa de puțin să feresc.

Sînt fôrte puțin preoții aceia, cari să își potă arăta o colecțiune cât de cât de cărți românești. În schimb ași cu grămada cărți străine, trimise pe liturgiile. Se pôte spune, că „Unirea“ e unica fôce ce o întîlnesc mai des; ici colo dai și de „Tribuna“ ori „Tribuna poporului“; „Magyar Állam“ îl găsești însă mai la fie care preot. Nu vreau, să zic, că preoții nostri își dau banii pe ziarul acesta, de bună samă se va trimite și acesta pe liturgiile, tîn însă să fac atență preoțimea noastră, că astfel de cărți și ziare, în cari mereu se batjocoresc instituțiunile și lucrările de a le noastre; în cari aprópe zilnic se ridiculizează cele mai însemnate fapte românești, la nici un cas nu ar trebui tînute și primite: ele murdăresc. Poftescă preoții nostri a fi cu băgare de seamă și vor putea constata cum fôca acésta, ascunde sub masca de catolic pe cel mai mari șovinist, cum sub firmă creștină așă la ură, în loc de a predica iubirea și în loc de a îndemna la bună înțelegere între locuitorii acestei patrii comune premăresce cele mai revoltătoare ilegalități comise în potriua naționalităților nemagiare.

Cine ore dacă nu „M. Állam“ a fost una dintre celea dintâi, care a sberat și a cerut oprirea ședințelor publice și populare, pe cari bravii nostri inteligenți din Orlat, Seliște și din alte părți au început a le ținea pentru cultivarea poporului?

Și ore nu chiar în numărul de ieri a acestei foi, sub titlu „Șomanescu et Comp.“ se scrie cu atăta răutate despre fapta patriotului bucarestean, care a tînus mîna sa binefăcătoare bravului Bolcaș? ¹⁾

¹⁾ În numărul din 15 Faur, „M.-Allam“ publică următoarele: „Centrul Valahilor. Oradea-Mare a devenit centrul mișcărilor naționale valahe. Aici vreau să-și edifice și teatrul, pentru care deja până acum

Avem, multămită lui Dumnezeu, o literatură și variată și destul de bogată, avem foi și reviste destule, să le spriginim pe acelea, să ne cîntăm în acele distracție, în ele să ne săturăm dorul de cetire și știință, și să lăpădam produse de ale străinilor, în cari sintem batjocoriți pe banii nostri.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Credințioșele creștine și poporane din parochia gr. cat. Sibiu cu numele: v. d. *Maria Muntean* și v. d. *Maria Pop Dan*, prin stăruința bravului maeștru de cojocărie *Ioan Ganea* din Sibiu și a stimatei sale soție, au donat pe sama bisericii noastre gr. cat. din Saldorf în protopopiatul Sibiului, un ornat liturgic cu toate apartinențele de lipsă, pe cum și un pachet mare de făclii de cêra. Dorindu-le mîntuire sufletescă, li-se aduce pe acésta cale multămită cordială în numele poporenilor mei. *Ioan Pop. Vlad* preot gr. cat. în Saldorf.

Iubileul Escelenței Sale a Episcopului Szabo. Nu de mult foile imprumutau una de la alta scirea despre iubileul de 20 ani al episcopiei Escelenței Sale Episcopului Gherlei. Noi nu am scris nimic, de și am fost întrebați de cauza acestei tăceri. O persoană de înaltă poziție în diecesa gherlană ne avisază, că totul e o scornitură, de ore ce în Gherla nu se scie absolut nimic despre acest iubileu. Sintem recunoscători acestei persoane pentru scirea ce ne a comunicat, și în urma căreia cetitorii nostri pot fi dumeriți depîn.

Profesor nou. *Dr. Iuliu Maniu*, avocat archidieceșan, e numit profesor de drept la facultatea teologică din loc.

Examenle semestrali la facultatea teologică archidieceșană gr. cat. din Blăș s'au tînute în 2 Februar st. n. 1899 din Dreptul eclesiasc public (an. III și IV), în 6 Februar din Teologia Dogmatică fundamentală (an. I și II), în 9 Februar din Teologia morală (an. III și IV), și în 13 Februar din Studiul Biblic V. T. (an. I și II). Escelența Sa a participat la toate examenle. Semestrul al II-lea s'a început în 15 Februar st. n. 1899.

Sortire de obiecte. Reuniunea Femeilor române gr. cat. din Blăș, cu concesiunea înaltului minister r. u. de finanțe, Sâmbătă în 25 Februar st. n. 1899 la 7 ore sêra, va aranja sortire de obiecte, êr după aceea petrecere cu joc. Invitări speciali pentru petrecere nu se fac, decî cei ce au bilet pentru sortire, să se considere pe acésta cale de invitați. *Dr. A. Cheșan* secretarul renn.

au adunat 122,000 fl., cari fructifică la institutul valah de bani din Sibiu, cu numele Albina. Presidentul comitetului de colectare este *Iosif Vulcan*, poet român cu renume și redactorul fôei beletristice din Oradea Mare intitulată „Familia.“ Nu de mult au înființat în Oradea-Mare asocierea română de păstrare și de credit cu titula „Bihoreana“, care pe lângă cele mai favorabile condițiuni dă bani împrumut sêracului popor valah. — Îi ajută, îi sprijinesc, cu un cuvânt nu pörtă politică de căștig, ci *exclusive politică națională*. Asupra comitatului Bihorului și a reședinței lui afară de acésta și-a mai lăpt activitatea și Albina de la Sibiu. Este interesant, pe lângă ce condițiuni solide acest institut de bani dă împrumut pe mobilele Magiarilor. Aceea îi este tendința, să ajungă cât mai multe imobile pe mîna Românilor. Mărturie sînt cărțile funduare din Oradea-Mare, cât de multe case are aici Albina de la Sibiu. În decursul verii de nou vreau să conchem în Oradea-Mare un congres al naționalităților. Aici vreau să-si pue piciorul, ca de aici să-și potă continua politica națională întînsă peste „Peatra craiului“ Ungaria deja este a noastră până la Peatra Craiului sînt îndatinați a se mândri nu numai între sine, dar și pe față — acum încă mai trebuie cucerită până în Tisa. Că de ce tîn reședința comitatului Bihorului de cel mai acomodat loc de operațiune a lor și aceea o știu acolo cu toții. Dintre cele două spre zece cercuri ale comitatului la șapte deputații li sînt opoșionali; numai în cinci cercuri au eșit candidatul partidei guvernamentale. Dar și în aceste cinci cercuri numai așa se pôte ajutara partidul guvernamental, că pactează cu Români. În schimb apoi, lăsa pe Valachi să se ridice în capul magiarimel. Ei! dar acușile vom arăta noi, dacă alt cum nu vom pute o, atunci cu praf de pușcă le vom exploda grandomania din cap! — Cetitorii nostri pot să se convingă și din acest citat, că de basată e indignațiunea corispondentului nostru. Red. Unirii.

Ss. Trei Ierarhi. Cum am amintit în numărul trecut, în ziua de 11 Faur n. membrii societății de lectură a studenților gimnasiali au tînute o ședință festivă cu următorul program: 1. Marșul din „*Sommernachts-traum*“ de Mendelsohn. Orchestra. 2. *Mitropolitul Ioan Vancea*, disertaț de *Iosif Vancea*, pres. soc. de lect. 3. „*Ad Apollinem*“ hymnus, auct. Horatio, declamat de *Anton Bogdan*, cl. VIII. 4. „*În pămînt*“ de *Scrob*, cor vocal. 5. „*Hector și Andromache*“ din *Iliadă* VI, decl. de *Leonida Domide* cl. VIII. 6. „*Coriolan*“ de *Tárkányi Béla*, decl. de *Eliá Chindriș*, cl. VII. 7. „*Semiramis*“ Ouvertură de *Rossini*, Orchestra. 8. „*Sängers Fluch*“ de *Uhland*, decl. de *Ioan Vancea*, cl. VII. 9. „*Întorcerea a casă*“ mus. de *Iacob Murășan*, cor vocal. 10. „*Rugăciunea*“ imn de *Gr. M. Alexandrescu*, decl. de *George Simu* cl. VIII. 11. „*Marș final*“ Orchestra. La ședință a luat parte o mulțime de public în frunte cu *I. P. S. D. Mitropolit* și membrii *Vener. Capitlu*. Prestațiunile studenților merită totă lauda. Au plăcut mai ales disertațiunea despre mitrop. Vancea și bucata „*Semiramis*“, care a fost executată fôrte bine de orchestra studenților. Am observat înse și de astă dată, că de nebasată e acusa ce se face gimnasilui de aci, că ar persecua pe studenții gr. ort. Între cei ce s'au produs a fost și un gr. or., nu pentru că dóră nu s'ar fi aflat și un gr. cat. și ast fel și el s'a împărtășit din fundațiunea Episcopului Maior, care a lăsat a nume un fond, din care să se remunereze oratorii. La sfîrșit Escelența Sa a lădat tinerimea îndrumându-o să lea a minte la cei trei ss. Ierarhi, cari de și crescuți în școli păgâne, totuși au strălucit cu virtuțile lor. Sêra s'a tînute balul fôrte bine cercetat. Venitul destinat fondului pentru studenții bolnavi, se ridică la 100 fl.

„**Fôia școlastică.**“ Tînăra noastră reuniune a învățătorilor s'a grăbit a da membrilor ei atît de mult reclamatul organ pedagogic. Nrul 1. a apărut la 15 Faur și atît ca cuprins. cât și ca prezentare ne umple de frumoșe speranțe. În articolul program se însiră toate acele terene, pe cari se va grăbi fôca, să se pună în serviciul cetitorilor sêi. Va lucra adecă pentru instrucțiunea poporală, avênd ca stea conducătoare morala creștină; va da învățătorilor nu numai poze pe terenul pedagogic, ci tot felul de informațiuni referitoare la școlă și la viața lor socială, nisuiind după putința la îmbunătățirea stării lor materiale și ridicând statul învățătoresc la trepta, ce-i compete. Urméază apoi interesanți articlii despre „*insufletirea învățătorului*“, despre „*celea zece porunci ale învățătorilor*“, raport despre adunarea comitetului central, bibliografie etc. Recomandăm cu totă căldura noul organ pedagogic și îi dorim din inimă viață lungă.

Casina română din Blăș și-a tînute adunarea generală. Din raportul prezentat s'au constatat zelul, cu care se lucră pentru întărirea acestei reuniuni, care de și tînără are un capital de 525 fl. Anul acesta s'a pus basă și la o bibliotecă, cu scopul, ca la timpul sêu să se împartă cărți spre cetire mai ales clasei mijlocii. Tot cu acésta ocaziune s'au ales pe un period de trei ani următorul comitet: *Dr. Aug. Bunea* președ., *Dr. Vas. Hossu* vicepreș., *Gavril Precup* secretar, *Dr. Ambr. Cheșan* econom, *Alesiu Viciu* bibliotecar. *Șofr. Stan* cassar. Membri în comitet: *Gavril Pop*, *George Vancea*, *I. F. Negruț*, *Aron Deac*, *George Muntean*, *Dr. Iuliu Maniu*, *Ștefan Pop* și *Iacob Murășan*. S'au hotărît apoi ca în cauza modificării statutelor să se convoce o adunare eștraordinară.

† **Casuri de môrte.** *Demetriu Moisi* paroch în *Drighiu*, a repausat la 28 Ian. n. în etate de 69 ani, în al 45 an al preoției. — *Ana Bozintan m. Christian*, soția protopopului gr. cat. din *Poceiu*, a repausat la 9 Faur n. în etate de 68 ani.

În veci amintirea lor!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Credința vécurilor creștine celor dintâi în fecioria Născătoarei de Dumnezeu.

(Continuare.)

Arianismul, întru cât se referese la obiectul nostru, e continuarea reacțiunii raționaliste în contra învățaturii despre Preasfânta Treime, numai cât reacțiunea acésta Arianii au dezvoltat-o în alt chip diferit de cel al Monarchianilor. Ariu (m. 336), învățacelul s. Lucian din Antiochia, unde deja de mai multă vreme se încuibase în teologie o direcție raționalistă, nu putu, să cuprindă ideea unei „generări veșnice“ a Fiului. Dacă Fiul e generat, — așa raționa el, „mintea lui omenescă cea sănătoasă“, — atunci nu putea, să fie veșnic în același chip cu generatorul. El dimpotrivă e o zidire a Tatălui, diferită de firea lui, făcută din nimica, adevărat că zidirea cea mai de frunte, pentru că a fost produsă mai înainte de zidirea lumii, produsă cu scopul, ca printr'însa să se zidescă lumea. El e o ființă liberă în sensul acela, că putea, să se hotărăscă pentru bine și pentru rău. Dacă s'a hotărit pentru bine, acésta e meritul voinței lui, érá nu al firii lui. Numele lui de „Fiul lui Dumnezeu“ e deci numai un titlu de onóre, care i-l a dat Tatăl sciind mai înainte perfecțiunea lui. Numele acesta nu însemnă deci omousia sau identitatea de fire cu Tatăl.

Din acestea se vede deci, ca teoria arianismului în rîndul cel dintâiu are de a face cu raportul transcendental împrumutat al celor dintâiu două persoane dumnezeesci. Dară cu raportul acesta stă în legătura cea mai strînsă și părerea ariană despre persoana Fiului, întru cât ea intrupându-se a petrecut pe pămînt.

Ariu întru început declarase pe Răscumpărătorul de om ca ori care alt om, care înse prin perfecția sa morală, cu care întrecuse pe toți cei alalți ómeni, și-a dobîndit un fel de dignitate dumnezeescă și prin acésta s'a făcut vrednic a se chema Fiul lui Dumnezeu. De aceea Ariu, după ce indignarea sentimentului creștinesc îl silise la admiterea acestei metonimii, nici nu s'a îndoit de loc a da Răscumpărătorului chiar și atributul de „Dumnezeu adevărat“. Contrastul lui Ariu față cu învățătura bisericii îl exprimă s. Atanasiu pe scurt ast fel: „El în loc de a întreba, cum de Christos, de și e Dumnezeu, totuși s'a făcut om, întreba, de ce s'a făcut Dumnezeu, pe când e om.“¹⁾ Greșela acestei păreri, carea consta în aceea, că Logosul lor se degrada pe câtă va vreme la firea unui suflet numai omenesc, Arianii mai apoi au și băgat-o de samă și au început deci, să învețe, că Logosul, când s'a arătat pe pămînt, nu s'a împreunat cu un om întreg, ci numai cu un trup omenesc.²⁾ Prin acésta arianismul s'a apropiat deci de contrastul său de mai apoi, adecă de erezia lui Apolinare, dară de altă parte se osebesce totuși de ea prin aceea, că a susținut pe sama lui Christos un trup omenesc adevărat, pe când Apolinariștii au spiritualizat trupul lui Christos întru un trup ceresc.

În sinodul icumenic cel dintâiu ținut la Nicea în 325 s'a enunțat omousia sau identitatea de fire a Fiului cu Tatăl. Cérta ulterioară se învîrtia numai în jurul cuvintelor *ὁμοουσία* și *ὁμογενής*. Așa s'a născut așa numitul semiarianism. În mărturisirile sale de credință cele cu două înțelesuri Semiarianii se apropiau a dese ori foarte tare de învățătura ortodoxă, dară punctul de căpetenie, adecă identitatea ori asemănarea firii, îl esprima în tot de una cu termenii vagi. Cu toate acestea din cuvintele lor totuși se pôte înțelege în tot de una ușor, că ei în privința firii subordinau pe Fiul mai mult ori mai puțin Tatălui.

Diaconul Antiochian Aetiū și episcopul de Cizic Eunomiū (m. 395) susțineau dimpotrivă deosebirea deplină a Fiului de

Tatăl în privința firii. Eunomiū zicea: „Christos e neasemenea Tatălui în privința firii și în tóte.“ De aceea partida lor se și numi Eunomianii sau Anomei (de la *ἀνόμοιος*, neasemenea). E bătătoriu la ochi, că Eunomianii cu tóte acestea au lăsat lui Christos predicatul „dumnezeirii“; firește că în sensul unui dar de la Tatăl. De cătră vechiul arianism se deosebesce deci anomeismul mai ales prin aceea, că vechiul arianism zice, că Fiul s'a îndumnezeit prin mărimea sa cea morală, pe când anomeismul își inchipuesce dignitatea dumnezeescă ca un lucru, care s'a dat Fiului dintru început, atunci, când a fost creat.

O căpetenie de mai apoi a Semiarianilor, adecă episcopul de Constantinopol Macedoniū, nu a negat numai identitatea de fire a Fiului cu Tatăl, ci a respins și dumnezeirea Spiritului sfînt. Părtinitorii lui Macedoniū s'au numit deci Pneumatomachi.

Mijlocitoriū a voit, să se facă episcopul de Sirmiu Fotin (341) prin aceea, că a deosebit între Logos și între Fiul. Logos îi era persoana a două a Treimii ca „mintea, carea de o parte odihnesce în Tatăl, érá de altă parte purcede dintr'însul în chip lucrătoriu“. Érá numirea „Fiū“ o folosia numai despre sălășluirea Logosului în omul Isus și de aceea susținea, că „Fiul există numai de la născerea lui Isus din Maria“. Lui Fotin Christos îi era deci numai un om, în care locuia în chip de tot special și lucra mintea lui Dumnezeu cea purcésă în lucrare. Dumnezeu l-a preamărit și l-a adoptat pentru virtutea lui,³⁾ dară el nu e Dumnezeu-om.

Mijlocitoriū între Anomei și între Semiarianii a voit în sfârșit, să se facă episcopul de Cesarea Acaciū așa, că în mărturisirea sa de credință dată în sinodul din Selencia (359) a respins atât identitatea și asemănarea, cât și deosebirea de fire a Fiului cu Tatăl și a susținut părerea destul de întunecată, că Fiul adevărat că e de la Tatăl, dară nu e asemenea lui Dumnezeu, ci dimpotrivă neasemenea lui Dumnezeu. Dumnezeu a voit, să se facă o zidire, carea să voescă în tocmai ceea ce voesce el; de aceea Logos e un Fiū al voinței, dară nu al dumnezeirii în sine privite, și e asemenea voinței, érá nu firii lui Dumnezeu.⁴⁾ Partida lui Acaciū s'a numit a Acacianilor.

Vécul al patrălea l-au cuprins aprópe întreg certele ariane. S'au ținut sinóde preste sinóde, împérații s'au mestecat în certe părtinind acum partida ortodoxă, acum pe cea eretică.

Se născu acum întrebarea, că lupta acésta de păreri asupra raportului dintre persoanele preasfîntei Treimi în ce legătură stă cu obiectul nostru? A bună samă în legătura acésta: Dacă Fiul nu e identic cu Tatăl în privința firii, ci e de o fire subordonată, dacă el în ore care chip e zidirea Tatălui, atunci urmază, că nici Maria nu e mama unei persoane intrupate a preasfîntei Treimi, ci e numai mama unei zidiri, de și a zidirii celei mai de frunte și mai asemenea lui Dumnezeu, carea a fost produsă mai înainte de zidirea lumii. Arianismul mai de parte nu are numai o parte transcendentă, ci și una imanentă; el nu se cuprinde numai cu speculațiunea asupra firii lui Logos celei mai înainte de lume, ci își are și părerea sa proprie despre chipul arătării lui pe pămînt; pe sama arianismului Christos, „Dumnezeu-omul“, e acum numai împreunarea lui Logos cu un trup omenesc, acum numai un om luminat în chip deosebit de Spiritul lui Dumnezeu. Conciipiarea acésta e deci aprópe de a se întorce la vechiul ebionitism, și Fotin întru adevăr a și susținut, că Răscumpărătorul a fost fiul lui Iosif și al Mariei,⁵⁾ și Pontificele Damas I (366—384) a anatematizat pe Fotin, „care înoid erezia lui Ebion mărturisesce pe Domnul Isus Christos numai din Maria“, și pe „aceia, cari admit doi Fiū, unul de mai înainte de zidirea lumii, érá pe cel alalt după primirea trupului din Fecióra.“⁶⁾

(Va urma.)

¹⁾ Hefele I. c. p. 612.

²⁾ S. Hilar. c. Const. imp. n. 14. p. 1249. la Hefele I. p. 693.

³⁾ Mar. Mercat. Diss. de XII anath. Nest. p. 264.

⁴⁾ Damas. epist. III. ad Paullin etc. De capit. fid. c. Maced. et Eunom. et Apoll. haer. la Galland. VI. p. 826.

¹⁾ De decret. Nic. c.

²⁾ S. Atan. adv. Apoll. II. 16; s. Epif. haer. 69. n. 49 ur.; s. Aug. de haer. 19; Teodorét dial. II ur.; Hefele Conciliengesch. I. p. 238. A. 4.

O convorbire cu Pontiu Pilat.

de Anatole France.

(Fine.)

Pontiu Pilat dădu din umeri. „Ei n'au,” zise el, „cunoștință exactă despre natura zeilor; ei adoră pe Iupiter, fără să-i pótă da nume și formă. Nu-l adoră nici macar în chip de taur, după cum fac anumite popóre ale Asiei. Ei nu știu nimic despre Neptun, despre Marte, Pluto, nimic despre vre o zeiță. Totuși cred, că odinioară vor fi adorați pe Venus; pentru că și astăzi încă femeile lor aduc porumbi ca jertfe pe altar, și tu ști tot așa de bine ca și mine, că sub columnele templului precupeții vînd cu părechia ast fel de paseri pentru jertfe. Mi-s'a spus într'o zi, că un zelant religios a răsturnat la pămînt cușcele și a alungat pe precupeții din templu. Preoții se plâneră de acesta ca de un sacrilegiu. Ești cred, că acest obicei, de a jertfi porumbi, a fost introdus în onórea zeiței Venus. De ce rîdi, Lamia?”

„Rîd,” zise Lamia, „pentru că o idee nebună” îmi trece prin minte, — nu știu de ce. Me gândesc, cum ar fi, dacă într'o zi Iupiter al Iudeilor ar veni la Roma, ca să te persecute cu ura sa. De ce nu? Asia și Africa ne-au dat deja o mulțime de zei; s'au ridicat în Roma temple în onórea lui Isis și a lătrătorii Anubis. Noi vedem la respântiile drumurilor și în carierele de pîtră pe buna zeiță a Sirienilor, care călărește pe un măgar. Și nu ști tu, că sub domnia lui Tiberiu un cavaler tiner se dădea de Iupiterul cu corne al Egiptenilor și sub această travestire căștigă favórea unei dame fruntașe, care era prea virtuoasă, de cât ca să denege zeilor ceva? Tremură, Pontie, dacă nevisibilul Iupiter al Iudeilor va debarca într'o zi în Ostia!”

La gândul, că din Iudeea ar puté să vină un zeu, trecu un suris rapid peste fața Procuratorului; apoi răspuse cu seriozitate: „Cum ar puté Iudeii, să ducă la popórele externe sfînta lor lege, când ei se sfășie înșiși unii pe alții și nu se pot înțelege în privința interpretării legii lor? Tu ai văzut, Lamia, cum ei, împărțiți în două zeci de secte zelóse, cu rotuli lor în mîni se injurau imprumutat pe piațele publice. Tu i-ai văzut, cum, în vestibulul templului, își sfîrticau vesmintele în semn de desperare, pentru că cine scie ce ticălos cădea în ameteală profetică. Ei nu înțeleg, că liniștit, cu minte clară se póte disputa despre lucruri, cari tot de una sînt acoperite cu vîl și în cari pururea residă nesiguranța; de óre ce natura Imortalilor ne rămîne ascunsă, și noi nu sîntem în stare, să o pătrundem. Cu tóte acestea, țin eu, că e lucru cu minte, a crede în prevedința zeilor. Dar Iudeii n'au nici o filosofie și nu sufer nici o divergență de păreri; ei cred, că tot insul, care are despre divinitate alte vederi de cât legea lor, e vrednic de mórte. De câte ori nu-mi venia, să trimit la Hades, cum zic Grecii, cu de a valma acușată și judecătoare. Să nu crezi, Lamia, că eu doră aș nutri o rancóre zădarnică și o mînie bérănescă în contra acestui popor, care în mine a învins pe Roma și pacea; dar eu vîd, unde ne va duce mai curînd ori mai tîrziu. Fiind că noi nu-l putem governa, vom trebui să-l nimicim.

Nu te îndoi despre asta: acești Iudei, cari nici o dată nu pot fi înfrînați, cari clocesc revóltă în inferbîntățile lor suflete, vor deslătui într'o zi în contra noastră o furie, pe lângă care mânia Numidienilor și amenințările Parților sînt numai copilării. Ei nutresc în întunec speranțe nebune și aiureză despre prăpădirea noastră. Și póte fi altmintea câtă vreme ei, creștînd unui oraciu, așteptă, ca să domnescă peste lume? Cu poporul acesta nu poți isprăvi.”

Lamia se sili, să aducă conversația la un ton mai blînd.

„Pontie,” zise el, „eu înțeleg ușor vechea ta rancóre și presimțirile tale sombre. Ceea ce ști tu despre Iudei, de sigur, nu contribuie, ca să facă mai prietinesc chipul lor în amintirea ta. Dar eu, care am trăit ca un curios în Ierusalim, care m'am mestecat prin popor, eu am descoperit la bărbații virtuți ascunse, cari ție și-au rămas necunoscute. Eu am întâlnit Iudei blîndi, a căror moravuri simple și inimă fidelă mi-au adus a minte de cuvintele, ce le cântă poeții nostri în cântările lor. Și tu, Pontie, nu ai văzut tu murind sub sbiciuirile legionarilor bărbați simpli, cari, fără de a-și trada numele lor, cădeau pentru o cauză, ce lor li-se părea dréptă? Ast fel de bărbați nu merită disprețul nostru; eu îi stimez, pentru că în tóte trebue să fie omul drept și să țină măsură. Cu tóte acestea, o recunosc, nu am simțit nici o dată vre o simpatie viuă pentru Iudei; în schimb înse Iudeele mi-au plăcut fórte mult. Eram tiner pe atunci. Buzele lor roșii, ochii lor umezi și strălucitori în umbră, privirile lor duióse mă pătruseră până în mēduvă.”

Pontiu asculta cu impaciunță aceste imnuri de laudă.

„Eu n'am fost omul, care să cadă în mrejele Iudeelor,” zise el, „și fiind că tu me aduci la asta, dă-mi voce. Lamia, să-ți spun, că eu nici o dată nu am aprobat plăcerile tale. Căsătoria e sfîntă la patricii, ea e o dispoziție, pe care se razimă puterea Romei. Dă-mi voce, să-ți spun, că tu din cale a fără mult ai fost sclavul jonicului cult al Venerii. Ești te dojenesc, Lamia, cu deosebire, pentru că tu nu te ai căsătorit după lege, pentru că nu ai dat statului copii, cum e dator să facă fie care cetățen bun.”

Dar exilatul lui Tiberiu nu mai asculta la cuvintele bérănnului: el își golise paharul de vin de Falern și suridea unui chip invisibil. După un moment de tăcere începu el cu glas înădușit, care abia încetul cu încetul căștiga în putere:

„În jocul acestor femei siriane este atîta dor! Cunoșteam în Ierusalim o Iudee, care juca în o crișmă ticăloasă la lumina unei lampe mici, fumegătoare, pe un covor miserabil, și-și ridica brațele, după cum sună cimbalele. Ea își încovăia mijlocul, își arunca capul înderépt și îl lăsa, să se plece în apoi, ca și când l-ar trage la pămînt greutatea pērului său roșu. Cum îi erau de umezi ochii de plăcere! În ea rezida un foc și un dor, în cât Cleopatra ar fi trebuit să îngălbinescă de invidie pe lângă ea. Eu îi iubiam jocurile ei, cîntecu-i aspru și totuși așa de dulce, semi-somnul, în care se părea că trăesece. Îi urmam pretutindenia, me amestecam prin poporul de rînd al

soldăților, al comedianților, prin plebea, ce o împrejmuia. Într'o zi dispăru, și eu nu am mai revădit-o. Multă vreme am căutat-o prin ulicióarele suspecte și prin crișme. A me desvêta de ea, me costa mai multă ostenelă, de cât a abzice de vinul grec. La câte va luni, după ce o perdusem, auđii din întimplare, că s'ar fi atașat la o grupă mică de bărbați și femei, carea urma unui vrăjitor galilean. El se numia Isus. Era din Nazareth și a fost pironit pe cruce — numai știu pentru ce. Pontie, mai aduci-ți a minte?”

Pontiu Pilat încreți fruntea și și-o razimă în mână ca unul, ce cercă ceva în memorie. Și după câte va momente de tăcere murmură: „Isus? Isus din Nazareth? . . . Nu . . . Nu-mi aduc a minte.”

Economie.

Roșia montană, 6. Faur 1899.

Onorată Redacțiune!

De óre ce în unele scrieri despre stuparîi, — și chiar și în „Unirea” Nr. 5 a. c. la „Sfaturi economice” — se dau de cătră auctori povețe teoretice, cari în praxă, sau nu se pot realiza, sau încercînd a le realiza ne causăm daună: cu permisiunea Dlor Vóstre în partea economică a acestei foi, Ve voi scrie unele și altele din *praxa mea de stuparîi*. Ve voi scrie numai din propria-mi esperință și pentru adevérul fieșce cărei propusețiunii garantez. Firesce că numai dacă stuparii vor urma *esact* cele ce le voi espune.

În Nr. 5. a. c. din „Unirea” s'a zis: „La albine să se continue nutrirea artificială.” Când? În Faur? — Dómnne ferește! Cine o va face acesta, își omórá sigur stupii. Peste tot albinelor le priesce liniștea; iarna au lipsă absolută de liniște. Dacă acum în Faur vom desface stupii și îi vom conturba, mai de comun capêta diaree și per. Dar chiar și de nu vor capêta diaree pentru conturbare, sigur o vor capêta pentru nutrirea artificială, sfîrșitul va fi tot același. Nutrirea artificială prin miere subțiată, ori surogate, e permis să se începă numai atunci, când albinele pot sbura a fără și așa se pot curăți. Până când vor fi deci zilele atît de calde, în cât să pótă eși albinele a fără, stupii să fiă lăsați în liniște, să grijim, să nu-i conturbe șóreci ori paserile etc. Dar dacă stupul nu are miere de loc, sau are fórte puțină, în cât până a puté sbura a fără pere de fóme? Răspund: stupul său e în coșniță ordinară, sau mobilă. La cele ordinare e greú a se convinge omul despre starea mierii, la cele mobile se vede prin feréstă. Dacă stupul acum prin jumétatea lui Faur are miere cam 3—4 cm. de la locul unde e ghemuit în sus, nu e nici un pericol de perire, îi ajunge până în Marte. Dacă înse mierea e din jos și stupul a consumat-o tótă cea de asupra, atunci fără ajutorii pere, de óre ce albinele stau ghemuite și nu se scobórá la miere. Deci aci: aut, aut, tot va peri, re-încercăm, să îl ajutăm, înse nu cu surogate, nici miere subțiată, ci numai cu faguri plini. Mai bunii sînt spre scopul acesta fagurii negri. Luăm cât se póte de încet feréstă, și imediat lângă faguri, pe cari stau albinele, punem un fagur cu miere și închidem éráși coșnița tot fără a o sgudui. Dar pe timpul acesta nici acesta procedură nu e secură, de óre ce acum sînt albinele mai aplecate spre diaree ca ori și când altă dată. Dacă nu avem faguri cu miere, turnăm miere pe un fagur gol și îl punem ca și pe cel plin, dar acum rezultatul va fi și mai dubiu. Acesta nu e nutrire artificială.

Nutrirea e artificială când se face prin surrogat, ori miere subțiată cu apă, și scopul ei nu e mântuirea stupului de perire, ci întărirea lui spre sporire.

Dacă stupul e în coșniță ordinară, găurim fără șgomot coșnița de asupra cam la dricul fagurilor, unde presupunem că se află stupul. O ținem ceva-și cam plecată și pe gaură turnăm miere fluidă caldută. Resultatul e dubiū.

Unii voesc, să își ajute așa: că duc stupul slab în loc călduros. Dacă locul e liniștit, întunecos și căldura nu e mai mare de 6—8 grade Celsius, une ori succede a-l mântui sau îl ajuta, dar mai de comun ducându-l din frig în căldură capătă diaree. Dacă înse de toamnă au fost așezați în un atare loc, nu li-se întâmplă nici un rău *numai să albă liniște*, de și vor fi avut miere puțină, les teafiri până în primăvară; atunci apoi urmăză nutrirea speculativă.

E mare eróre a muta acum stupul bun din frig în căldură. De o parte, pentru că și stupul bun capătă diaree, de și nu așa ușor ca cel slab; de altă parte, pentru că sporește foarte tare cloctura și apoi mai târziu când totuși va trebui dus a fară, nu va fi în stare, să își acopere cloctura totă, ér cea neacoperită nu numai că pere, ci une ori trece în putredire și infițiază întreg stupul. Afirmarea unora, că din putredirea acesta s'ar esca așa numita „epidemiă a putredirii puilor“ mie nu mi-se pare adevărată. Epidemia putredirii, e epidemiă ca ori și care altă din natură, se nasce și grasază fără se fi scil cauza. Dacă din totă putredirea de pui s'ar nasce epidemiă, atunci de mult nu ar mai esista albine pe globul pămîntesc.

Stupariul deci, carele și-a așezat bine stupii în toamnă, în Faur și în zilele prime din Marte, nu pôte avé altă grijă, de cât numai: ca stupul să fie cel puțin atâta deschis, cât să pôte eși comod o albină, să nu se infunde cu albine mörte, ghiată ori alte cele. De ajutorarea lor prin nutrire să nu se îngrijescă, de óre ce mai curînd și-l omóră de cât îi ajută. Ar fi o mare eróre a-l împedea de la sburatul a fară, de cum va ar fi zile căldurose și în luna acesta, pentru că la prima esire stupii se curată, și cu deosebire începe puatul. La albinele mörte să fie atent, nu cum va e între ele și matca, ori nu cum va sînt între ele și trântori mörți, ori puil de trântori aruncați? Puil de trântori se deosebesc de cei de albine prin aceea, că sînt cu capul mic și rotund, pe când cei de albină cu capul mare și triunghiular. În Faur și Marte în coșnița, în carea sînt trântori, nu este matcă; și éráși unde am vécut și numai un singur puil de albină, sigur stupul e în ordine.

Altele, ce sînt a se urma în Marte și April, le vom descrie cu altă ocaziune.

Ioan Maior
paroch.

Bibliografie.

A apărut:

Raportul anual al societății de lectură „Petru Maior“ din Budapesta pe anul 1897/8, cuprinzând interesante date din viața internă a societății cu un adaus de statistică a tuturor studenților români din patrie, de la universități și academii superioare. Numărul membrilor ordinari se urcă la 59. O cifră dureros de minimală acesta, dacă luăm în considerare, că la universitatea din Budapesta, escepție făcînd de cei 15 teologi, avem apröpe 170 de ascultători români. De aceea subliniem și noi cele zise în raportul oficios: „... sînt mulți tineri, pe cari inima îi lasă, să rămână nepăsători la o parte, și din deosebire considerații, fără îndoelă foarte condamnabile, nici nu se înscriu ca membri, rămînînd parte isolați, sau chiar instrăinându-se în ast fel de cercuri. Într'adevăr revöltă

trebuie să te cuprindă, când scil, că la unica societate a studenților universitari români din acesta țară, abia sînt membri a treia parte din studenții nostri din Budapesta. Acestă nepăsare e caracteristica noastră. Și nu e mirare, că ast fel de tineri ajungînd ómeni cu poziție, nu mai spriginesc nici alte societăți și instituțiuni naționale.“

Remarcăm tot o dată salutara idee a societății „P. M.“ de a anexa la raportul anual statistica tuturor universitarilor români din patrie, aflători la diferite universități și academii din Austro-Ungaria și străinătate. Prin acesta raportul îmbracă un colorit mai universal, cuprinzînd întreaga generație tineră de la școlile mai înalte. Sperăm, că statistica acesta se va anexa și la rapörtele viitoare. Din aceste date statistice estragem următoarele: Pe anul școlar 1897/8 au fost înscriși la școlile mai înalte 435 studenți români născuți în Ungaria (Transilvania, Banat). Dintre acestia au urmat la teologie 19, la iură 272, la medicină 65, la filosofie 29, la tehnică 20, la farmacie 4, la belearte 3, la camerale 1, la montanistică 11, la silvicultură 5, la agronomie 3 și la comerciale 3.

„Ovidiu.“ Anul I. Nr. 9 cu următorul sumar: Mihail Străjan, *Petru Vulcan*. — Adevărul și minciuna (versuri), *E. N. Nour*. — Marea neagră (din geografia Dobrogei), *Lt. M. D. Ionescu*. — Despărțire (versuri), *Alex. St. Vernescu*. — Anecdote (studii), *D. D. Stoenscu*. — Basn neterminat (versuri), *G. Crăciunescu*. — Visul lui Fabiu (fantasie), *Mihăescu-Nigrim*. — Pastel, *Alex. St. Vernescu*. — Nu știu (versuri), *G. Crăciunescu*. — Și ce-l mai fi făcînd (versuri), *Alex. St. Vernescu*. — Scrisori însemnate, *Elena Dr. Turnescu, Rădulescu-Niger*. — Cronica revistei „Ovidiu“, *Redacția*.

Niculae Brăncu: Școlile din Blaș. Studii istoric, Sibiu 1898. XI+174, preț 1 fl.

Zarandul și Munții apuseni ai Transilvaniei, descriere de Silvestru Moldovan, cu 9 ilustrațiuni și o schiță. Sibiu 1898. Preț 1 fl. 8° mic XIX+302.

Manual de Psihologie și Logică pentru clasa VIII a școlilor medie edat de Dr Vasile Hossu. Blaș. Tipografia seminariului arhidiececan. 1898. Preț broș. 1 fl. 20 cr.

Posta Redacțiunii. Dn P. T. Fiind foita noastră ocupată, am transpus lucrarea Dnle redacțiunii de la „Fóea scolastică“. — On. D. T. D. Nu pricepem, cum de nu primiți fóea, de aci se espedeză fórte regulat. Cercați la postă. — On. D. R. M. Tămăia. Ve rugăm de puțină paciință. Cât ce ne va concede spațul. — Dn E. V. în C. d. j. Nu s'a putut publica. — On. D. N. T. în C. Aveți dreptate, e la mijloc o greșelă, pe care de alt cum ori cine o va observa în dată, deslegarea de carne nu a fost la 27 și 29 Ian. v. ci va fi la 10 și 12 Faur st. v. — M. On. Dr. I. R. în B. A sosit prea târziu pentru numărul acesta. — On. Oficiu paroch. *Deșani*. Abon. de 6 fl. s'a primit cu mulțămită, și prin acesta s'a achitat restanța pe semestrul 2-lea 1896 și semestrul 1-a 1897. — On. Oficiu paroch. *Zgribesca*. Fóea Vê merge per *Gavosdia* și s'a trimis regulat dimpreună cu Calendarul. Acum s'a dispus a Vi-se mai trimite o dată per *Sečkul*. — On. T. Pop. *Lopadea rom*. Abonamentul trimis s'a primit cu mulțămită. Prin acesta se achită anul 1897. Cuietantă separată pentru încunjurarea speselor nu putem trimite. Ca document la rațiunî să se alătore *receptisa postală*.

Editor și redactor răspundător:
Dr Vasile Suclu.

Tipografia Seminariului arhidiececan.

(4) 2—2

Anunț de esarendare.

Bunul comasat din Cenade (Szász-Csanád) aparținător „Fundatiunii Al. St. Șulăi“ administrat de Veneratul Consistoriu Mitropolitan din Blaș se va da în arîndă pe calea licitațiunii publice, pe 6 ani succesivi de la 24 April 1899 începînd până la 24 April 1905.

Susnumitul bun din Cenade constă din:

- 500 jugere catastrale arător
- 235 „ „ finaș
- 86 „ „ pășune
- 3½ „ „ vie
- curte nobilitară cu edificiu de locuit și grădină
- töte superedificatele necesare în tablă pe hotar

g) fund instruct corăspundător, constă-tătorii din boi, vaci, viței, porci, oi și recu-site economice.

Licitațiunea publică se va ține în Blaș la 23 Februarü 1899 st. n.

la 10 óre a. m. în cancelaria advocațională din curtea mitropolitană.

Prețul de esclamaré va fi 2500 fl. sub care preț de arîndă bunul nu se va esarînda, ér după valoarea fundului instruct se va plăti anual 5%.

Condițiunile de esarendare se pot vede în cancelaria advocatului arhidiececan.

Cei ce doresc a lua parte la licitațiune sînt obligați a depune un vadiu de 250 fl. în banii gata ori în hărții de valóre, notate la bursa din Budapesta.

Ofertele prezentate în scris până la acel termin se vor face pe lângă accludarea vadiului amintit și pe lângă declarațiunea, că oferentele cunöscé condițiunile de esarendare.

Blaș la 5 Februarü 1899.

Dr Iuliu Maniu
advocat arhidiececan.

10 szám
1899.

(8) 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbíróság 1898. évi V. 318/3. számú végzése következtében Dr Brendusian Jakab ügyvéd által képviselt Nisztor Kulicza a Dumitrué javára Nisztor Mihaila és társai ellen 25 frt — kr. s jár. erejéig 1898. évi December hó 28-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 481 frt — kr-ra becsült és pedig: Nisztor Dumitru lui Niculăenai: 13 juh, 2 szekér széna, 1 uj szuszék, 2 faborona és 2 malacz; Nisztor Mihaila hagyatékánál pedig: 6 tehén, 9 juh, 2 kalangya széna és 1 ökör-szekérből álló ingóságok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. jbiróság 1898. évi V. 318/5. számú végzése folytán 25 frt — kr. tőkekövetelés, ennek 1896. évi Oktober hó 16-ik napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 49 frt 51 krban biróilag már megállapított költségek erejéig Szász-Csanádon alperesek lakásánál leendő eszközzésére 1899. évi Február hó 28-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén hecsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Balázsfalván 1899. évi Február hó 3-ik napján.

Thát György,
kir. jbiróságí végrehajtó.